

LA REVISTA

QUADERNS DE PUBLICACIO QUINZENAL

ANY XI. NUM. CCXXXI — Maig I — MCMXXV

Preu: 50 cèntims

SUMARI

Cada manuscrit té la seva història, per Josep Lleonart.—«Molta remor i poca saó» (fragments), de Shakespeare (Trad. J. Lleonart).—«L'ingenu amor» d'En Carles Ribba, per A. Esclasans.—Enquesta sobre la Psicologia de la Poesia Lírica: Resposta d'Alfons Maseras.—Almanac.

ADMINISTRACIÓ: RAMBLA DE CATALUNYA, 125

BARCELONA

Editorial Catalana, S. A.

Rambla Sant Josep, 16, pral.

BARCELONA

BIBLIOTECA LITERÀRIA

Les millors obres dels autors catalans i
les mes famoses de les literatures estran-
geres traduïdes pels nostres més il·lus-

: : : : tres contemporanis : : : :

Societat Catalana d'Edicions

Administració:

Llibreria Puig i Alfonso

Plaça Nova, 5

BARCELONA

Venda a totes les llibreries

"Els Nostres Classics"

Biblioteca de divulgació
dels antics autors catalans

4 volums anuals de 160 pàgines
acuradament editats

Subscripció:

Edició corrent 14 pessetes anuals

Edició en paper de fil 48 pessetes anuals

Exemplar solt 3'75 pessetes

Lloc de subscripció:

LLIBRERIA ITALIANA

Rambla de Catalunya, 125

RAMON SUNYER

JOIER

Corts Catalanes, 643

JOAQUIM HORTA

IMPRESSOR

GIRONA, 11

LA REVISTA

QUADERNS DE PUBLICACIÓ QUINZENAL

ANY XI. NUM. CCXXXI — MAIG I — MCMXXV

CADA MANUSCRIT TÉ LA SEVA HISTÒRIA

Era una tarda de febrer, a l'hora devota de les cinc, al volt de la rodona breu de claror de la làmpada de taula d'aquella secretaria de l'Econòmica d'Amics del País, carrer de Sant Sever, que és quieta, ornada d'efigies de barcelonins, molts ja morts, i quilotada de segle dinou. Sèia, taula entremig, davant d'En Lòpez-Picó. Practicant del silenci, al qual ha confessat sovint les seves devocions per escrit, em mirava callant amb les ninetes escrutadores que han escorcollat les entranyes del diumenge barceloní i de la nit suburbana. Després em va dir:

—Tu sempre en el teu recer de pins, allà dalt?

—De tant en tant m'endinzo a pendre un bany llarg de ciutat, per això.—vaig respondre amb una certa vel·leïtat de ciutadà.

—Si... un bany de fàstig!—rectificà ell en una d'aquelles reaccions d'individualisme que devegades ens envia Déu per remei del disgust dels nostres semblants.

Al cap d'un silenci més:

—Quan em portes alguna cosa per LA REVISTA?

Jo de moment callava perquè no sempre la primera cosa que ens ve a pler és prou digna de LA REVISTA. La cara d'En Lòpez-Picó es tenyia d'aquell somriure sense línia, quasi invisible, tot ell color de llum. I després:

—No et desmemoriis de la censura.

Creuré que ho va dir amb ironia. La censura! A mi?.. Vaig estar a punt de tornar-me vermell com un a qui de sopte sol·licita una figura de temptació insospitada. Mai res del que he escrit ha sollevat la consciència d'un censor. Una sola vegada que ho va semblar, el censor—i no pas militar—aparentment voluntari, no era més que un alçaprem en mans desitjoses de conseguir segons fins.

Em va venir el rampell de fer un punt de comèdia ignoscent. Jo que li responc: —M'hi fas pensar. Justament l'anava a dar una cosa... Oh, terrible! Serien tres planes en blanc. Cà!. L'altra quinzena en dirien la Revista mig blanca. Però tinc una altra cosa... gran, forta, ductil, complexa... (tot el millor que demanis). Fa

temps que passo alguna hora del dia amb un company —Es pot dir que ha sigut la meua època de Directori— No sé com s'ho fa; imaginatiu, palpitant de temes vius, delator, agud, violent. Es fica amb les dones, amb els monarques, amb el poble, amb la noblesa... Doncs, admira't! La censura no sabia per on atacar-lo. Algun fragment del que ell tracta portat al meu llenguatge, que et sembla?

—I el nom d'aquest senyor?—va saltar En Lòpez-Picó, amb una ombra de sospita a la cara a punt d'irar-se. (Ja ho diu el provèrbi: si no tens cap enemic es que no ets savi, ni ets ric). Semblava que sentís xiuxiuejar una confabulació de contraris en aquella quietud enterrada de la Econòmica.

—William Shakespeare.

—Ah, em sembla que el conec—va fer ell retornant-se de l'instant d'alarma amb una inflexió de veu nonchalante sense deixar de ser reverent.

—Si; em tornen a apassionar, com si encara em vinguéssin de nou Antony and Cleopatra, The Tempest, Much ado about nothing. Els llegeixo en la mateixa edició prima, d'enquadernació blava de Cassell i Companyia de Londres, on els llegia als divuit anys. Et puc dar uns troços traduïts del Much ado about nothing.. Una part ja va ser publicada, per cert amb dos errades d'impremta descorcertants. Però encara n'hi ha bon troç d'inèdit.

Em crec que a En Lòpez-Picó li va semblar un magnífic succès per a no haver de preocupar-se de la censura, això d'una col·laboració viscuda sota el règim de la Immortalitat en el món de Shakespeare. Em va dir que m'ho acceptava:—Pel número de maig—Erem al febrer; però devia ser per fer-hi més honor que ho ajornava al plè de les roses, que qui sap qui serà viu, encara que estem certs de que a Shakespeare no li haurà passat l'hora d'aquella actualitat perdurable, que Déu nos en dó.

JOSEP LLEONART

MOLTA REMOR I POCA SAÓ

(MUCH ADO ABOUT NOTHING)

DE SHAKESPEARE

(Fragments)

L'ACCIÓ A MESSINA

ACTE II. — ESCENA PRIMERA

(Un pati en la casa de Leonato)

D. Pere, príncep d'Aragó; governadar de Messina; Hero, la seva filla; Beatriu, la seva nevoda; Benet, joglar de D. Pere, i Claudi.

D. PERE. Mireula...

BENET. No se li ofereix qualsevulga comanda per l'altra part del món a vostra Gràcia? M'arribaré als antípodes per un recadet que us passés pel cap confiar-me. Us porto un escura-dents del recó més apartat de l'Àsia? La llargada del peu del Prevere Joan, o un pel de la barba del gran Sha? Deu-me una embaixada pels pigmeus. Tot em vindrà més de grat que canviar ni tres paraules amb aquest ocell estrany. De debó no teniu cap missió per mi?

D. PERE. De moment només el desig de la vostra bona companyia.

BENET. Ai, Altesa, es que es presenta un plat que no m'agrada. No puc sofrir Misenyora la Llengua.

D. PERE. Endavant, senyora, endavant. Heu perdut el cor del senyor Benet.

BEATRIU. Val a dir que me'l va deixar un poc de temps. Sinó que n'hi vaig tornar dos per un. Ara, si la vostra Gràcia vol dir perquè primerament me'l va guanyar ell a mi amb un dau fals, té raó que el vaig perdre.

D. PERE. L'heu revolcat senyora; l'heu revolcat.

BEATRIU. No voldria pas que poguessin dir-ho al revés, no sent que jo pogués provar la maternitat lledesma d'uns joglaret. He portat el comte Claudi en cerca del qual m'enviareu.

D. PERE. I doncs, comte, de que vé que esteu trist?

CLAUDI. Trist, no, senyor.

D. PERE. O potser malalt?

CLAUDI. Tampoc, senyor.

BEATRIU. El comte no està trist ni malalt, ni alegre ni sà; civil i prou, el mateix que una taronja i amb algun toc de la seva complexió gelosa.

D. PERE. Encara que com a blasó queda bé, juraria que ara no té aplicació. Sàpigues Claudi que he pledejat per tu i la bella Hero és guanyada. He escomès el seu pare, i com que hi consent només caldrà que fixis dia per la boda, i que Déu te'n doni goig i alegria!

LEONATO. Comte, accepteu la meva filla i per escriu els meus bens. Sa Gràcia s'hi ha posat i tota altra gràcia hi diu amèn.

BEATRIU. Ara us toca parlar a vos, comte.

CLAUDI. Que més perfecte nunci de la joia que el silenci? No seria gaire feliç si pogués expressar tot el que ho soc.—Senyora, vos meva i jo vostre amb un afecte ben compartit.

BEATRIU. Cosina, digues alguna cosa; i si no pots tapa-li la boca d'una besada perquè no pugui dir res més.

D. PERE. A fè, senyora, teniu el cor alegre.

BEATRIU. Si li tinc! Gràcies a ell, pobre joglar, sempre estèm a l'altra banda dels neguits.—La cosineta li diu a l'aurella que el té dins del cor.

CLAUDI. I és així mateix, cosina.

BEATRIU. Galant senyor per a emparentar-hi. Així van les coses del món per tothom, fora de mi. Jo soc massa torrada del sol i em quedo de recó cridant ai! ei! a l'espera d'un marit.

D. PERE. Senyora Beatriu, jo us en portaré un.

BEATRIU. Me l'estimaria més del llinatge del vostre pare. No té un germà que se us assembla vostra Gràcia? Si una noia gosés acostar-s'hi Déu n'hi dó dels marits eixits del vostre pare.

D. PERE. Si em voleu a mi, senyora?

BEATRIU. No, senyor, no sent que en pogués tenir un altre pels dies feiners; vostra Gràcia és massa preciosa per tot portar.—Ja em perdona vostra Gràcia, no? Vaig venir al món per esbravar l'alegria amb paraules. No en feu altre cas.

D. PERE. El què m'agreujaria és el vostre silenci, que l'alegria us està molt be; de segur que vareu neixer en una hora d'alegria.

BEATRIU. Ai no, senyor; la meva mare gemegava; sinó que al cel hi havia una estrelleta que ballava i jo hi vaig neixer sota.—Cosins, que Déu us envii bon goig.

LEONATO. Nevoda, voldreu tenir compte de les coses que us deia?

BEATRIU. Us demano perdó, oncle.—Amb llicència de vostra Gràcia.... *(Surt)*

D. PERE. En bona veritat.... quina dameta tan animada!

LEONATO. No, el que és de l'element melangiós en té ben poca cosa. No està mai trista sinó es quan dorm, i encara.... Perquè he sentit explicar a la meva filla que devegades que ha sommiat desventures ella mateixa se'n desperta amb rialles.

D. PERE. No pot sofrir que li parlin d'un marit.

LEONATO. De cap manera. Ha esquivat tots els pretendents amb les seves burles.

D. PERE. Quina excel·lent muller per a En Benet!

LEONATO. Oidà, senyor meu, a la setmana de casats de tant d'enginy gastat en el diàleg haurien perdut el seny.

D. PERE. Quan pensèu pujar a l'altar, comte Claudi?

CLAUDI. Demà mateix. El temps caminarà amb crosses fins que l'amor no hagi passat per l'església.

LEONATO. Posem-ho al dilluns que vé, estimat fill; una setmana justa. I encara serà poc per a tenir totes les coses a satisfacció meva.

D. PERE. Se li veu que troba que és esperar molt. Anem, Claudi; et ben asseguro que no

ens aborrirem. En aquest endemig m'emprenc un dels treballs d'Hèrcules que consisteix en acostar el senyor Claudi i Dama Beatriu a termes d'una muntanya d'estimació mutua. M'he posat al cap que en surti un casament, i no emdesavinc de conseguir-ho mentre vosaltres m'assistiu baix les instruccions que us daré.

LEONATO. Senyor, estic amb vos, baldament hagi de passar deu nits en vetlla.

CLAUDI. I jo, senyor.

D. PERE. I tu, Hero gentil?

HERO. Jo? Demaneu-me un servei per humil que sigui mentre pugui ajudar a que la meva cosina consegueixi un bon marit.

D. PERE. I Benet no és pas dels menys prometedors per marit. Puc dir en elogi seu que vé de casa noble i que és d'una valentia provada i d'una honradesa confirmada. Ja us instruiré de com heu d'influir en la cosina perquè s'enamori de Benet, i jo, ajudat de vosaltres dos m'encarrego d'ell perquè s'enamori de Beatriu sense que li serveixin de res el seu eixelabament ni el seu desmenjament. Si ho obtenim, Cupidó ja no serà el sagitari; haurem heretat la seva fama de manera que passarem a ser els únics déus de l'Amor. Entrèu que en parlarem. *(surten)*

ACTE IV

ESCENA PRIMERA: L'interior d'una església

Entren D. Pere príncep d'Aragó, Don Joan, Leonato, Fra Francesc, Claudi, Benet, Hero, Beatriu i seguidors.

LEONATO. Veniu, pare Francesc; de moment enllestim la pura cerimònia sacramental. Els seus deures particulars ja els los detallareu després.

FRA FRANCESC. Senyor, heu vingut per a casarvos amb aquesta dama?

CLAUDI. No.

LEONATO. Per a ser-hi casat. Qui vé a casar-lo amb ella sou vós, pare.

FRA FRANCESC. Senyora, heu vingut per ésser maridada amb aquest comte?

HERO. Si, pare.

FRA FRANCESC. Si l'una o l'altra part sap algun impediment pel qual el matrimoni no pogués complir-se està obligat a confessar-ho baix

pena de la seva ànima.

CLAUDI. En sabeu algun, Hero?

HERO. Cap, senyor.

FRA FRANCESC. En sabeu algun, comte?

LEONATO. Gosaré a respondre per ell; no-cap.

CLAUDI. Ai, el que gosen a fer els homes, el que poden arribar a fer i fan cada moment sense saber el què es fan!

BENET. I això! Interjeccions?... Almenys barrejeu-n'hi alguna de riure: Ha, ha! Hè!

CLAUDI. Una espera, reverend...—Pare, amb llicència:

Voleu per vostra lliure voluntat donar-me aquesta noia, filla vostra?

LEONATO. Fill, de bon grat, com Déu me la donà.

CLAUDI. I jo, què cosa tinc per a tornar-vos a barata d'un dó tan preciós?

DON PERE. Res; a no ser que li torneu la filla.

CLAUDI. Príncep, vós m'ensenyau de ser agraït. Va, Leonato, la torneu a pendre. A un amic no li deu fruita corcada. D'honor ja no en té res sino un semblant— Veniu aquí; mireu com s'enrojola.... Qui no diria que encara és poncella? Veieu, de quina falsa autoritat pot disfressar-se el frau!... Aquest vermell que li puja a la cara, no és idèntic al testimoni honest de la virtut? Tots els qui la veieu no jurariu, pels senyals aparents, que és una verge? Doncs no! Sap el caliu d'un llit carnal i la seva rubor no és de modèstia que és de delictes.

LEONATO. Ja em direu, senyor a què voleu fer cap?....

CLAUDI. A no casar-me; a no lligar-me amb una dona fàcil.

LEONATO. Car senyor, si és el cas que vós mateix haguessiú abusat dels seus pocs anys prenent-li el poncellatge....

CLAUDI. Ja m'ho penso el què em dirieu que si l'he tastada em va abraçar com si ja fós marit i això minva el pecat. No, Leonato; no m'he propassat mai ni de paraula. M'he comportat vers ella amb la modèstia d'un germà a la germana; amb un amor sincer i honest.

HERO. I jo, que potser mai us he semblat d'altra manera a vós?

CLAUDI. Ai, semblances! Qui sap les que diria... Si sembleu a Diana en la seva òrbita! Si sembleu casta com un galdiró de rosa abans d'obrirse!.... I sou lasciva més que Venus, o més que la feram que de tan ben peixada s'esvalota en selvatge defícia dels sentits.

HERO. Està bó el meu senyor, que així es propassa?

CLAUDI. Gentil príncep, perquè no hi dieu res?

DON PERE. I què, sinó que soc deshonorat veient com arriscava dar un amic a una cap-verd de tantes?

LEONATO. Que són dites o soc jo qui somnio aquestes coses?

JOAN. Senyor, són dites perquè són provades.

BENET. Això no semblen unes noces.

HERO. Diu que són provades!—Oh, Déu meu!

CLAUDI. Leonato, és cert que estic aquí? i aquí hi ha el príncep i el seu germà? es cert que aquesta cara és la d'Hero? I els nostres ulls són nostres?

LEONATO. Tot és així però on voleu fer cap?

CLAUDI. Només deixeu-me fer-li una pregunta, i vós que li sou pare, convideu-la a dir la veritat.

LEONATO. Va, filla meva, com a tal et demano que responguis.

HERO. Déu meu, no em deixis! Com soc [perseguida] Quin nou estil d'adoctrinar és aquest?

CLAUDI. Basta que respongueu com li pertoca al vostre nom.

HERO. Doncs el meu nom és Hero! Qui el tacarà d'oprobri que no menti?

CLAUDI. Prou hi haurà aigú: Hero mateixa, avui desmenteix la virtut d'aquella altra Hero. Qui va ser un home que parlava amb vós ahir a la nit, tots dos a la finestra, allí entre mitja nit i hora primera? Si encara sou donzella responeu.

HERO. Senyor, no enraonava amb cap vivent a la hora que heu dit.

DON PERE. Doncs no sou verge!— Leonato, que ho hagi de sentir ja em dol, però et diré baix mon honor que jo i el meu germà i aquest bon comte agreujat, la veieren a aquella hora

a la finestra, amb un subjecte vil,
i ho deu ser tant que ens va contar ell mateix
els vils encontres que secretament
i mil vegades ha tingut amb ella.

JOAN. Fòra, Fòra! No anomenem les coses
que, per a dir-les sense ofendre, manca
de mots honestos el llenguatge.—Dama,
em fa patir el teu mal comportament.

CLAUDI. Hero, que ben posat fora el teu nom
si la meitat de gràcies aparents
les tinguessis en seny i bones obres!
Ara adéu, tu l'impura i la formosa
més que cap altra! Adéu, pura inclemència
i inciemment puritat! Per culpa teva
tancaré amb pany i clau totes les portes
de l'amor. Sempre més portaré als parpres
un lluc de malfiança que em farà
malbé tota beatut, i ja maimés
no en sentiré la gràcia.

LEONATO. No hi ha un home
amb un punyal per mi?

(Hero cau en basca)

BEATRIU. Eh! Cosina, que és això?

JOAN. Anem-nos-en. Aquestes coses tretes a
la llum li roben els sentits.

(Surten Don Pere, Joan, i Claudi)

BENET. Pobre dama què li ha vingut?

BEATRIU. Em penso que és morta:
—Assistiu-nos oncle!—Hero! Ai, Hero!
[—Oncle,
senyor Benet!—Reverend!

LEONATO. No tornessis la mà enrera,
oh etzar, que per tapar el seu deshonor
no hi ha cap altre vel tan escaient
i desitjable com la mort.

BEATRIU. Cosina,
Hero.... veia'm?

FRA FRANCESC. Senyora, consoleu-vos.

LEONATO. I aixecaràs els ulls?

FRA FRANCESC. I és clar. Què cosa
l'en privaria

LEONATO. Què? Totes les coses
de la terra que li faran memòria
de la ignominia! Com podrà negar
la història que li corre per les venes?
Hero, no visquis, no. Serva els ulls closos,
perquè si jo veiés que en tu és més fort
l'alè de vida que no la vergonya,
girant l'espatlla a tot remordiment
et donaria el cop. Jo deshonorat,

i era l'única filla que tenia!

Com li podré retreure a la natura
d'haver sigut escassa? Sent tu sola
encara hi ets de massa! Tandebó
mai no t'hagués mirada amb ulls d'amor!
Tandebó hagués tingut prou caritat
per donar acolliment a casa meva
a la mainada d'algun mendicant;
mai que entelada i en el llot d'infàmia
l'hagués vista, hauria pogut dir:
«Jo no hi tinc part. No em toca la vergonya
de la llevor d'uns lloms inconeguts.»
Però es la meva, la que jo estimava
i alabava, la qui era el meu orgull,
tan meva que ni jo m'apertanyia,
no valent res sinó del seu valor.

Es ella qui ha caigut dins un bassal,
que el mar no té prou aigua per rentar-la,
ni prou sal per donar un amaniment
a la frescor perduda de sa carn!

BENET. Tingueu aguant, senyor. Soc tan soptat
que no trobo paraules.

BEATRIU. Han mentit;
hi posaria l'ànima!

BENET. Senyora,
anit dormireu vora d'ella?

BEATRIU. Cert que no;
però puc donar-vos fè
que, tret d'ahir, fa un any que hi dormo.

LEONATO. Es provat, és provat! Això referma
ço que abans ja era fort com un acer.
Mentirien els prínceps? Mentiria
Claudi, que, de l'amor que li portava,
tot parlant d'impuresa la esbandia
amb llàgrimes dels ulls? Ja pot morir-se;
no la vull veure més.

FRA FRANCESC. Primer, escolteu-me;
si he callat tanta estona, donant curs
als esdeveniments, és que sotjava
com s'ho prenia aquesta dama. Veia
mil esclats de rojor que li venien
a flor de galta, i encara altres mil
d'ignoscenta vergonya en la blancor
angèlica pugnant per a fer fondre
les primeres rojors; i en els seus ulls
un foc que abrusaria el testimoni
dels prínceps contra sa virginitat.
Bescanteu-me de nèci; no cregueu
les paraules que dic—ni que s'afermi
la meva experiència en els sants llibres—

no feu cas de l'edat ni dels meus hàbits,
si aquesta dolça dama no és culpada
injustament per un error maligne.

LEONATO. Pare, no ho crec així. Tu veus com jo
que de bò no li resta res, no sent
la voluntat de no afegir el delictes
del perjuri a la seva damnació.
Ella no ho nega, i et basquejaries
per a dissimular ço que es demostra
propriament núu?

FRA FRANCESC. Senyora, quin és l'home
envers el qual sou acusada?

HERO. Ho diguin
els qui m'acusen; perquè no el conec.
Si d'un home vivent sé cap més cosa
que les que toquen a una noia honrada,
així els meus actes tornin contra mi.
Ai, pare, si treus proves de que un home
parlés amb mi a deshora, o t'assegures
que ahir a la nit bescamviés paraules
amb criatura nada, treu-me fòra,
odia'm, martiritza'm fins que em mori!

FRA FRANCESC. Serà que els prínceps estan mal
fixats.

BENET. Dos d'ells, per natural son honradíssims.
Si un altre ha esgarriat el seu criteri
no ha pogut ser sino el bastard Joan
que sempre es pensa alguna vilania.

LEONATO. No ho sé. Però si diuen veritat
aquestes mans faran justícia d'ella;
i si la calumnien dono fè
què aquell qui es paga més de si mateix
sabrà qui soc. Encara avui, el temps
no ha ressecat la meva sang, la edat
no m'ha robat l'enginy, ni la fortuna
m'ha arrasat els cabals, ni els mals etzars
de la vida m'han prèts tots els amics,
que no els toqui encarar-se amb un tremp
[d'home
de cos ferm i de seny enginyador
i que té medis i un floret d'amics
per a desfer-se d'ells.

FRA FRANCESC. Tingueu espera
i escolteume un consell que us donaré.
Els prínceps han deixat la vostra filla
per mota; la guardeu ben amagada
i fareu públic que de fet és morta.
I vós porteu un dol ben aparent,
poseu bells epitafis a la tomba
de la vostra família, i simuleu

tot el que és propi d'un enterrament.

LEONATO. I què n'acabarem? Quin remei porta?

FRA FRANCESC. Ben cert que en portarà si és
[fet com cal;

la infàmia es girarà en remordiment,
—i això ja és bò—Mes no per això sol
imagino l'engany. D'aquests dolors
n'espero un part més gran. Tots els que
[sentin
que va morir al moment que la acusaven
se'n doldran; cada hù trobarà excusa
o pietat per ella; perquè és cosa
que sol passar que quan tenim l'objecte
no n'estimem el preu, però ve un dia
que en som privats, i ai allavors, si val,
i si en té de virtuts, que són aquelles
que quan el posseïem no les veïem!
Això passarà a Claudi, quan sabrà
que les seves paraules van matar-la.
La vida d'ella es tornarà una idea
que no se li mourà del pensament;
cada amable detall de sa presència
ell el veurà endressat d'hàbits més rics,
més commós, delicat i plè de vida,
sobre el gran horitzó de la seva ànima,
que no quan era viva. I plorarà
si mai i ha hagut amor en ses entranyes—
i li doldrà la seva acusació,
baldament la tingués per veritable.
Portat així podeu comptar que l'èxit
faisonarà aquest cas en una forma
més grata del que jo sabria dir.
I fins si fracasés tota altra cosa,
el gran cop a la infàmia haurà sigut
el suposar la mort d'aquesta dama.
Sí no surt bé, llavors amagueu-la
que a qui pateix en l'honra escau així—
en un convent, fòra de les mirades,
les murmuracions i les injúries.

BENET. Senyor Leonato, tot i estant per sota
del príncep i de Claudio en vostra estima,
m'hi va l'honor si, vos creient el frare,
no us ajudo amb aquella devoció
i mirament que posi la vostra ànima
en interès del vostre cos.

LEONATO. La pena
m'ha reblanit talment, que a hores d'ara
em farieu seguir amb un fil.

FRA FRANCESC. A l'obra!
El mal desavesat també ens obliga

a remeis singulars. Veniu, senyora;
moriu a fi de viure, que potser
la vostra boda no és sinó ajornada.
Cal tenir paciència i fortalesa.

(*Surten Fra Francesc, Hero i Leonato*)

BENET. Senyora Beatriu, estona ha que deveu
estar plorant?

BEATRIU. I el que ploraré...

BENET. Això si que no ho voldria.

BEATRIU. No hi teniu dret; soc lliure de plorar,
si em vé així.

BENET. Ah, que en seria de mereixedor als
meus ulls l'home que tornés per ella!

BENET. Hi ha un camí per a donar-vos aquesta
prova d'amistat?

BEATRIU. El camí prou; l'a amic no hi ha.

BENET. No pot fer-ho un home?

BEATRIU. Ja és cosa d'homes, però vostra no.

BENET. No estimo res del món com a vos. No
és una estranyesa?

BEATRIU. Tan estrany com la cosa que ignoro.
Igualment podria dir-vos que no estimo res
del món com a vos; però no em creguèu —
Déu me'n guard de mentir, per això — Jo no
declaro ni nego res. M'afligeix la sort de la
meva cosina.

BENET. Juro per la meva espasa, Beatriu, que
m'estimes.

BEATRIU. En compte de posar-la en jurament
menjeu-vos-la.

BENET. Juraré per ella que m'estimeu i la faré
menjar a qui digui que no us estimo.

BEATRIU. I si us mengesi la vostra paraula?

BENET. No hi ha salsa prou bona per ella. De-
claro que t'estimo.

BEATRIU. I doncs, Déu me perdó....

BENET. De quina ofensa, dolça Beatriu?

BEATRIU. M'heu segat l'aventatge. Anava a
protestar de que us estimava.

BENET. Fes-ho sense planyè-hi el cor.

BEATRIU. Es que us estimo amb tant de cor que
no me'n queda mica ni per ponderar com us
estimo.

BENET. Va, demana'm que fassi alguna cosa
per tu.

BEATRIU. Mateu a Claudi.

BENET. Això ni que em donessin tot el món.

BEATRIU. Negant-m'ho em mateu a mi. Adéu.

BENET. Poc a poc, dolça Beatriu.

BEATRIU. Ja soc fòra, encara que estigui aquí.

—D'amor no me'n teniu gens—Ja em per-
metereu que me'n vagi.

BENET. Beatriu!....

BEATRIU. No hi ha més me'n vaig.

BENET. Primer quedem amics.

BEATRIU. Prou teniu més pit per a ser-me amic
que per a batre-us amb el meu enemic.

BENET. Es Claudi el teu enemic?

BEATRIU. Encara voleu més proves de vilania
que l'haver bescantat, envilit i tacat l'honor
de la meva parenta? Jo fos un home! On s'ha
vist portar-la enganyada fins al peu de l'altar
i aleshores infamar-la publicament, rabejant-
s'hi. Déu meu, si jo fos un home! Me li
menjaria el cor al mig del mercadal.

BENET. Escolta, Beatriu....

BEATRIU. Enraonant amb un home a la fines-
tra!.... Aviat està dit.

BENET. Però, Beatriu....

BEATRIU. Prínceps i comtes! Quina mostra de
Príncep! Quina preciositat de comte.... de
confitura! Heu vist finor de nuvi? Mal com
no soc un home per fer-li cara, o almenys
tingués un amic que es comportés com un
home per amor meu! Però la homenia s'ha
reblanit en pura cortesia, la valentia es des-
fà en compliments i dels homes només que-
da la llengua i la parencia. Ara el qui
havent dit una mentida s'hi fa fort amb jura-
ment ja és valent com Hércules.— Si desit-
jant-ho no em puc tornar home, moriré de la
pena com a dòna que soc.

BENET. Calma, Beatriu, bona minyona. Per
aquesta mà, t'estimo.

BEATRIU. Si m'estimeu feu-la servir d'altra ma-
nera que per penyora de jurament.

BENET. Ho afirmeu en consciència que el com-
te Claudi ha calumniat Hero?

BEATRIU. Tan segur com tinc un pensament i
una ànima.

BENET. Prou! Baix paraula, el desafió. Deixeu-
me besar la mà i n'eu vaig. Per aquesta mà,
Claudi m'haurà de retre comte rigorós. Pen-
seu de mi segons les noves que en tindreu.
Aneu a consolar-la. Quedem en que és
morta. Adéu! (Surten)

JOSEP LLEONART, trad.

“L'INGENU AMOR” D'EN CARLES RIBA

A l'amfiteatre de la creació literària tant es paga per les entrades de dolor com per les de joia. Hi ha escriptors, però, gormands de bellesa com son, que prefereixen adquirir seients de joia i de dolor, per no deixar-se perdre cap costat de l'espectacle, i quan escriuen salten en esperit de la extrema dreta a la extrema esquerra, del sol al ressol, de la penombra a l'ombra, escrutant inquietament els dos costats de l'escenari. Son els humanistes, els homes del doble guany, els veritables voluptuosos del drama de l'escenari extern que ressona, disminuït de proporcions i concentrat d'intencions, dintre l'escenari del propi esperit. Nosaltres (nosaltres vol dir jo) creiem en la eficàcia creadora de la joia com del dolor, però sentim una tendència irrefrenable vers el darrer; si això és una imperfecció, no ens decanem pas, per ara, a corregir-nos-en. I aquesta intel·lectual simpatia ens porta de la mà a escollir per al dolor la forma d'expressió que ens sembla d'una major noblesa. Per això fem sinònims del dolor el vers i de la joia la prosa. Perquè entenem per dolor la joia ben refinada i perquè acceptem com a vers la prosa ben treballada.

Carles Riba és un humanista. Dir això a Catalunya no és dir cap gran cosa. Lamentables tradicions universitàries i seminaristes han entelat la paraula d'un vel opac de sordidesa intel·lectual, completament pejoratiu. Qualsevol bon senyor «de carrera» que hagi tingut la moltonesca resignació de sotmetre's en cos i ànima durant els anys més bells de la seva joventut al turment hiperdantesc del pla d'estudis i de l'empelt quotidià, lent i silent, de les virtuts, els vicis, els tics, les pensades i les manies de qualsevol il·lustre superior jeràrquic atacat de neurosi professoral, pot, després de girar la cruïlla d'una dècada, passejar-se pel món amb el cap ben alt, entre la admiració dels amics i coneguts i conciutadans, voltat d'un núvol de lloances i circumdat d'una aurèola de respecte que el priva de tocar de peus a terra, mentre les donzelles el senyalen amb el dit i es persignen, i els pares de família, donant un bofeteig suau a la galta dels fills, perquè s'en recordin tota la vida, els diuen amb una veu enrosada d'emoció:

—«Veus «això», fill meu? Doncs «això» és un humanista!». Catalunya, com tots els pobles del món, ha tingut i té encara molts humanistes d'aquesta mena; però el càstig d'aquesta classe d'humanistes consisteix en que, malgrat llur celebritat elephantina, ningú no ha llegit ni llegirà mai, gràcies a Déu, les obres llurs. Son humanistes sense humanitat. Son màquines d'estudiar, magatzems de saviesa, vehicles de cultura amb permís de lliure circulació. *Libera nos, Domine.*

Carles Riba és un humanista de bona mena perquè porta la humanitat al costat de l'humanisme. Es un intel·lectual; però és, en principi, un home. I encara, prodigi de discreció, és un literat que sap tocar sempre, quan escriu, de peus a terra, sense perdre ni un sol instant—oh meravella!—la dignitat professional. Es un home d'esperit, i té l'orgull d'ésser-ho. Cosa rara, realment, a Catalunya, on els escriptors sembla que es donguin vergonya d'ésser-ho, i on la professió intel·lectual sembla mancada de suport sòlid si no li fan de contrafort la ironia excusadora... i el periodisme proxeneta. La dignitat professional, la consciència de la serietat del treball intel·lectual, l'orgull d'ésser, per naixença i per voluntat, un escriptor de raça: heus aquí la força, la defensa, la sal evitadora de la corrupció, en la personalitat literària d'En Carles Riba. La humanitat i l'humanisme s'enllacen dintre d'ell, i aquest enllaç és el seu punt fixe. Parli com parli, escrigui com escrigui, En Riba haurà de pagar sempre, mal que no vulgui, joiosament o dolorosament, el delme del seu mestratge. Poeta, prosista, traductor, professor? Humanista! L'humanista, potser, més complet de Catalunya.

«L'ingenu amor» és un recull de quatre contes escrits durant un període d'alguns anys, en la seva adolescència, època «pre-i post-matrimonial». Això vol dir que l'autor en escriure'ls no era «ell»; sinó «ell» i «ella». Vol dir que al costat del contista vigilava la feina l'enamorat. Vol dir també que l'autor, que a estones festejava com tothom quan s'enamora, a estones preferia deixar de festejar per contar contes a la estimada, la qual deixava també de festejar

per escoltar-lo sense dir res, que és una manera de festejar com qualsevol altra. I tot això vol dir, finalment, que el lector, per discret i delicat que sigui, en llegir aquests quatre contes tindrà sempre la sensació que si se n'entera és perquè l'han convidat, i que, en el fons, destorba. Però el lector farà molt ben fet, si vol salvar-se, de recordar «Les aventures d'En Perot Marrasquí» mentre llegeix «L'ingenu amor»; perquè entre aquests dos llibres d'En Riba hi ha un procés normalíssim d'humanitat, que uneix els dos volums de contalles amb la llassada d'un somriure irònic: «L'ingenu amor» és l'obra d'un adolescent que conta contes a la promesa; «Les aventures d'En Perot Marrasquí» és l'obra d'un pare de família que conta contes als fills: humanitat=normalitat. Res no s'adona d'aquest canvi d'un ordre tan humà; només, una mica, l'istil, que en «L'ingenu amor» fa un tò de cisell ferreny damunt de marbre rosa i en «Les aventures d'En Perot Marrasquí» fa una cançó sedant, tranquil·la i dolça, com un rajolí d'aigua fresca...

Orient; Mozart. Un Orient musicat per Mozart. Heus aquí la sensació que creixia en mi a mesura que llegia «L'ingenu amor». I una gran joia. Com Mozart. Com l'Orient. «L'ingenu amor» és un fill de la joia. El «Primer Llibre d'Estances» era un fill del dolor. Prosa-joia, vers-dolor: ja ho deiem en començar. Un enamorament, un prometatge, és un llaurar, un sembrar, un preparar la terra humana per les futures florides i fruitades de dolor, més que de joia; és un creuar l'equador del viatge vital (naixença, casament, mort; la paternitat és una brançada que surt de la soca pairal sense modificar-la; pot ésser, però pot, també, no ésser). I, no obstant, aquesta classe de prometatge, aquesta derivació del festeig convertida en quatre contes, té un nervi de joia, de joia subterrànea, que amara i encen totes les paraules del llibre. El «Primer Llibre d'Estances», en canvi, és escrit sota la advocació de la joia; l'autor la crida, la cerca, vol suscitar-la només anomenant-la; i la joia—que sona rítmicament tot al llarg del llibre—fuig i s'apaga i s'esvaeix a les mans del poeta, prou serè per constatar-ho i dir-ho en el poema final: «Tu no hi ets pus, joia divina». El poeta parlava de la joia en vers, en paraules impecables, i la joia, de tan treballada, se li ha

tornat dolor. «Primer Llibre d'Estances» és un llibre dolorós. Aquesta joia espontànea, indominada, potser a desgrat de l'autor, que domina al lector en llegir «L'ingenu amor» és un factor intel·lectual de primer ordre per comentar l'obra d'En Riba. I potser, després de parlar d'Orient i de Mozart, seria millor no pensar-hi més, i repetir encara: «L'ingenu amor» és una obra joiosa. I ens entendriem, i la entendriem millor. Perquè aquesta joia, millor que l'Orient i Mozart, ens donaria la clau de la concepció dels quatre contes: el plaer, la voluptat, l'entusiasme de contar i de cantar. Clarors, colors, músiques, perfums, gaudi de pronunciar i d'escriure les paraules belles, d'acariciar les idees ressonants, d'elaborar les imatges pomposes i elegants. Per res. Perquè sí. Per això: per crear-les, per amanyagar-les, per rabejar-s'hi, pel gust reial de disbauxar coses precioses. «L'ingenu amor» és, sobretot, un espectacle. I el fet d'haver-lo escrit un goig d'humanista, que troba el guany en la simple i pura creació de l'obra bella i bona. Parlarem d'Orient: i ens caldrà resseguir el procés d'equilibri o de desequilibri: Catalunya, Roma, Grècia, Orient: la aspiració a una forma i un fons, la plenitud de fons, la meravella de forma, i l'esvaïment de la forma i el fons dintre la música i el color i el perfum, sense límits fixats, només pel contacte dels perfums, els colors i els sons recolzant-se els uns amb els altres, sense cap trava de sistema. Parlarem de Mozart. I la segona part del segon conte (esplèndid fragment d'antologia) ens mostrarà com les idees deixen d'ésser-ho per convertir-se en música; i no pas de Mozart, sinó de Gluck; i ací i allà la música es torna pintura, com al final del tercer conte (entre Tiziano i Tintoretto) o escultura (com al començament del mateix); o bé la música surt tan polida i bruïda que es converteix en un ressò de la prosa de Poe (com al mig del primer conte) i tan humana i casolana (com al mig del darrer) que fa una llum de balada alemanya que tingués per escenari una petita ciutat medieval. Més que Orient i Mozart, jo diria: pompa verbal i harmonia intel·lectual. Amb un aplom, i un convenciment de que, passi el que passi, i dongui les giravoltes que dongui, el conte, al final, quedarà bé, que, en cloure el llibre, hom deplora que l'autor no hagi allargat el festeig tota la vi-

da, per donar-nos un aplec més copiós de narracions meravelloses com les quatre de «L'ingenu amor».

Però l'orientalisme mozartià dels contes d'En Riba, que si fos sostingut amb el mateix to al llarg de tota l'obra no oferiria al lector més que una «féerie» delitosa i de pur passatemps, sab respirar humanament de tant en tant i dur-nos el convenciment que l'autor, malgrat les vestidures de clarors i de draperies de seda i vellut amb que guarneix les paraules, és un home de carn i òssos; i després de fragments admirables d'irrealitat fa un giragonça brutal d'ironia, i àdhuc de sarcasme, que torna al lector al quotidià que el volta, com si el despertés, sacsejant-lo durament, d'un somni massa bell. És el poeta en vers que demana per parlar. I el contista recula, arronsant-se d'espatlles.

La part de la joia i la part del dolor, aplicades a una obra literària, son la derivació intel·lectual d'això que jo anomeno el «tràgic quotidià» i el «còmic quotidià». Si el primer ens dona, en el grau més alt, el vers, el segon ens dona, en el grau més baix, la prosa. Però el creador literari complet—Shakespeare—sab ajuntar-los i donar-nos no pas un ceptre de metall gris per governar com un rei la petita i la gran humanitat que ens volta per fora i ens mana per dintre, sinó un bastó màgic, barrellat per la joia i el dolor, per la tragèdia i la comèdia, com de fusta blanca i negra. El poeta i el prosista sabran escollir entre el «còmic» i el «tràgic quotidià» la part que més els convingui. Però el contista, que fa tant de prosista com de poeta, cal que s'inventi un punt de transacció que el privi d'ésser completament poeta o completament prosista. I aleshores—com ha fet En Riba, mestrívolament, en «L'ingenu amor»—crea un nou ordre, que jo anomeno del «fabulós quotidià». Ha sapigut prendre quelcom de dalt i quelcom de baix, per barrejar-ho i fundar-se un mon, uns ninots i un llenguatge de faula. Tots els personatges de «L'ingenu amor» son de tany natural i de cada dia, però tots ells tenen una llum irreal, un contorn fabulós que els eleva i els irrealitza. Son perles intel·lectuals—blanques i negres—cada una de les quals té el seu «orient» propi. I aquest contorn de merave-

lla, aquest «fabulós quotidià», aquest parell de coturns espirituals que En Riba sab calçar a les idees i les imatges, és, jo crec, el fruit més noble que hom pot recaptar de l'humanisme. S'ha dit d'En Riba, traductor peritíssim dels grecs i els llatins, que l'estudi dels clàssics no deixava en ell sediment arqueològic de cap mena. És cert. En Riba, en traduir els clàssics, recrea els clàssics. I com que és un humanista—humanitat i humanisme—no recull dels clàssics més que la part humana, viva, eterna, dels clàssics. El «fabulós quotidià» dels grecs i els llatins, que tant és d'ells com nostre. Pur contorn? Jo en dic contorn de meravella, o sisè sentit. Si voleu, pur contorn: a condició que acceptem un pur contorn exterior i un altre interior; un pur contorn de forma... i un pur contorn de fons.

La lliçó de «L'ingenu amor» és aquesta: quan el «tràgic quotidià» i el «còmic quotidià» congestionin massa la nostra literatura, oposem-hi el «fabulós quotidià». Contra els excessos del cerebralisme i del popularisme, oposem-hi l'orientalisme. L'Orient és sempre una aventura, però mai un pecat. Com a catalans d'avui i de demà, cal que, partint de Catalunya, treballem sempre de cara a Roma i a Grècia, que son les dues pedres de toc eternes. Però quan el viatge massa repetit ens fadigui, cal aconsellar, com a remei, les excursions orientals. I qui més hi sapiga que més hi digui.

Quan hom es troba amb escriptors com En Riba, que senten tan intensament el plaer de contar, hom es lliura desenfrenadament al plaer de comentar. Jo no dubto pas que la seva gravetat de crític màxim sabrà perdonar la meua impetuositat de crític mínim. I si la meua interpretació crítica de «L'ingenu amor» no és ben exacta, culpa cal donar-ne a la meua manca de disposició pel gaudi de la joia i de les obres concebudes i executades sota el signe de la joia. Entre el Riba contista i el Riba poeta, jo prefereixo sempre el darrer, pels motius exposats en començar. Procuraré fer-ho millor quan el poeta del «Primer Llibre d'Estances» dongui a la llum—esperem que serà ben aviat—el «Segon Llibre d'Estances».

A. ESCLASANS

ENQUESTA SOBRE LA PSICOLOGIA DE LA POESIA LIRICA

RESPOSTA DE N'ALFONS MASERAS

Primera pregunta: La concepció i la idea clara, fortament construïdes, són primordials en les vostres creacions més inspirades? O bé la imatge, la visió, la melodia, el ritme del vers us atreuen i sol·liciten primerament? O encara: Concepció, visió i ritme us veuen en conjunt i al mateix temps?

Contesta: Jo crec que cap poeta, *a priori*, no té la visió neta i clara de ço que serà la seva obra futura. Pot tenir-la de ço que la seva obra pot devenir o bé del que voldria que esdevingués, però mai no tindrà la certesa del resultat. Això no vol pas dir que el poeta concebeixi sempre a les palpentes; més aviat concep a raigs i el que, al principi, ha estat una il·luminació súbita, esdevé després, lentament, una concepció. Almenys així ha estat el que jo he pogut observar en la major part de les meves obres. Respecte d'elements tals com la imatge, la visió, el ritme del vers i la melodia, he sentit, gairebé sempre, brollar primer el ritme del domini subconscient. El ritme ha arrossegat o més ben dit ha creat ell mateix la melodia la qual en el poema és com una mena de sistema circulatori de les paraules i per tant de les idees i les imatges. Les idees i les imatges es produeixen indistintament les unes per les altres en una mena de barreja i es despleguen en el torrent del ritme que circula entre l'onatge de la melodia.

Segona pregunta: Haveu estat inspirat preferentment per les fases falagueres o doloroses de la vostra vida? Filosòficament dit: El vostre art, té un fons positiu o negatiu?

Contesta: El meu art jamai ha pretés posseir un fons, car la raó de l'art no és de tenir-ne; de vegades, però, en nosaltres mateixos hi ha raons filosòfiques que ens empenyen a la creació artística i aleshores, involuntàriament, el nostre art posseeix un fons, positiu o negatiu, segons el moment o segons els gustos del moment o encara segons la inclinació de cadascú. Pel que respecta a mi, naturalment propens a mesurar la vanitat de les coses humanes, he estat molt més sensible a la dolor que a la joia—ja que la dolor és molt més evident que la joia, tant per mi com per tots els homes.

Tercera pregunta: La vostra natura i la vostra individualitat, veritables i humanes, parlen en les vostres

creacions més inspirades? O bé: cedeixen el lloc a les vostres aspiracions, a ço que us falta i que no us ha estat possible d'obtenir? Es, doncs, l'home o el vostre ideal artístic el que vós expresseu?

Contesta: La meva naturalesa i la meva individualitat, veritables i humanes, parlen evidentment en les meves creacions, sense fingiment, però sempre amb un cert pudor. Hom se sent, en la primera juvenesa, un xic inclinat jatsia al cinisme jatsia a la mentida. Després, amb l'edat, hom s'emmena vers la sinceritat. Es per això que vull reconèixer en la meva obra com una mena d'ascensió cada cop més evident, devers aquesta sinceritat. La imaginació exagera probablement sovint els designis, els somnis, els temors, les amargors, els sentiments pels quals el poeta se sent veritablement posseït; a mi em sembla que cap poeta jove no es pot sostreure a aquesta exageració. Però quantes vegades, en canvi, en les obres de maduresa, quan la imaginació està calmada o quan cedeix ja a la voluntat del poeta, els sentiments reals són més forts i intensos que els que el poeta arriba a expressar!

Quant a ço que jo he volgut expressar en les meves obres, ha estat sempre l'home i no un ideal, car hom sap prou bé que l'ideal és sempre inexplicable. El poeta se sent tant assedegat d'ideal que no pot concebre res perfecte que no cregui encara susceptible de més perfecció.

Hi ha un *epíleg* a l'Enquesta on son plantejades les següents questions: Els poetes, quan són veritablement «poetes-nats» poetes per la gràcia de Déu? Què cal perquè el poeta sigui poeta per la gràcia de Déu?

Contesta: Els poetes només són veritablement tals quan senten entusiasme. Hom podria dir que l'entusiasme, l'embriaguesa, són necessaris a la creació poètica, i, en general, a tota creació artística. En la mesura, però, amb què l'amor, per exemple, és necessari a la procreació. Són necessaris, sense ésser indispensables. Hi ha una mecànica de la creació i força obres cabdals han estat fredament forjades. La veritable poesia, però, la poesia en la seva essència més pura, reclama, exigeix sempre l'entusiasme, el foc diví, l'exaltació, l'amor, en una mena d'embriaguesa on el poeta, concient o no de la seva gran missió de creador, no és el dominador i el possessor de la seva obra, car està, per dir-ho així, dominat i posseït per ella.

ALMANAC

ARMIN T. WEGNER.—Ha estat el nostre hoste aquest jove poeta alemany un dels de més noble i segura inspiració entre els de les darreres promocions la significació de les quals precisà en la conferència donada, a iniciativa dels *Amics de la Poesia*, a l'Ateneu.

Ell hi desplega el lirisme immediat a la manera de Verhaeren i de Whitman però amb una càlida simpatia verbal que ens encomana la seva generositat. No hem sabut estar-nos de recordar els *Elogis* del nostre Ramón Rucabado.

Donarem més endavant una pàgina de la seva obra. Réproduïm avui el comentari que n'ha fet el gran literat Stefan Zweig i una de les poesies lemes del jove poeta.

Diu així Zweig:

«En el meu sentir no es pot donar una imatge més clara de com el jove món poètic d'avans de la guerra, el de la guerra i el de després de la guerra, s'ha format, que en la obra viril del jove escriptor Armin T. Wegner. La precisió del caràcter i un fortíssim sentiment del temps, fan la seva posició literària molt representativa de la nostra època. Wegner va entrar en la literatura tres anys abans de la guerra, com un home plè d'esperança, com un home que creu en el món. El monstruós ritme de Berlín i el sentiment enganyós d'una estreta pertinença a Europa, l'arrossegava en una rauxa de meravella. Com a poeta de la metropòli, començà la seva obra amb «El rostre de la ciutat». En això sobrevingué la guerra i Wegner fou llençat per algun indret dels més extrems de la terra, cap a Messopotàmia i a través de Turquia. Durant anys desaparegué per la literatura i precisament en aquests anys s'ha fet un verdader poeta. La seva primera paraula després de la lluita no ha estat d'entusiasme sinó d'acusació i consisteix en aquella esgarrifosa descripció dels crims d'Armènia que per la seva obra han arribar a la consciència de Alemanya que res en sabia

i que son descrits amb una força de passió i una crudeltat humana i sagrada a l'ensem, sense parell. Els seus esbossos de Turquia, «La casa de la felicitat» i «El camí sense retorn» ens mostren per primera vegada un món oriental ben diferent de les aquarel·les rosades de Pierre Loti. Es la tasca d'un home que ha vist una terra i un poble en les seves hores més difícils, no les anotacions d'un globetrotter. curiós d'art i d'exotisme. Encara més colpidor el seu llibre de novel·letes curtes «El noi Hüssei» el qual atenua la crueltat animal dels esdeveniments amb la simplicitat de la forma que ha sapigut emprar l'artista. Algunes de les seves figures no s'obliden mai, perquè tenen la coloració opresora, fantàstica i fanàtica d'un mal somni. Tot l'emfasi ha desaparegut, el llenguatge es estrictament dominat i portat a extrems de precisió plàstica. Tem la crudeltat tant poc com la dolçor, i si aquella aspresa de les seves novel·les li veda l'èxit prop del públic femení, es un deure per no-

Jo escric les meves paraules damunt la terra.

Pietosos són, en els llibres, els mots dels poetes antics,

i ells fan que ma boca ressoni de queixes sagrades.

Però els meus cants flueixen encara més dolços, com rius que arrossequin estrelles.

Jo escric damunt la terra els meus mots.

Amb el solc dels meus peus he cantat la vida damunt el món.

He deixat al cim de les muntanyes el record de les meves tragèdies, i el de les meves exultacions damunt la mar.

Corre per les bosquíries la verdor de ma veu

i per la boira blavenca, a l'estepa, blanqueja el meu somni.

Callen els pobles el ressò de l'hora, profundament,

fins que, en la sorra, s'apaga la preguera sorda de mon pas.

Llegua per llegua, jo escric el camí que mena vers tu,

llà on, un temps, en l'ombra terral, va tancar-se.

l'orbesa de la tomba.

Caurà també damunt aquestes pàgines la llosa de marbre?

Torna's cendra el còs, i també la casa, dins el vent

que s'emporta la fumera argentina de les meves paraules,

mentre, en son viatge etern, farà rodar son ventre polícrom la terra dansarina.

Llavors, tot l'univers cantarà el meu cant.

ENRIC CASANOVAS.—Es l'escultor més pur de Catalunya. I, en afirmar-ho, donem al mot puresa un

saltres, homes, de guardar consideració i reconeixença a la seva posició artística. En la seva novel·la, «La Confessió», el poeta torna al seu món de naixença. Però no es aquell Berlín que semblava al jove escriptor, poderós com un himne, sino la infra-estructura del destí. El tema es la petita vida d'una dona que sucumbeix al seu sentiment. I, a pesar de tot, es veu que la fè no està perduda encara i que, com un temps la resplendor de la vida, lo obscur i misteriós s'ha fet foc fluent.

La clara creixença d'una naturalesa poètica que ha seguit el seu camí es mostra en la evolució d'aquests 10 anys, i si aquest camí en algun moment ha semblat marrada, a la fi se'ns mostra com l'únic veritable i resolt que mena vers un fi inalcançable. Jo no sé, entre els joves, gaires figures que en llur camí i posició moral, ens mostrin una línia tan dreta i ascendent com la obra verdaderament estimable d'aquest jove Armin. T. Wegner.»

La divisa de Wegner es aquesta:

sentit de treball intern, que l'ha menat del plasticisme crú, gairebé mecànic, que ha informat tota la seva

obra durant els anys llarguíssims en que En Casanovas buscava l'interior, l'ànima, de la pedra, a la humanització, lenta però ferma, de les seves obres darreres. L'hieratisme semi-oriental, la expressió inexpressiva de les seves testes, que sovint semblaven tallades copiant sempre un mateix cànon, s'ha convertit en la respiració normal, en la «actualitat», en el fons i la forma, de les seves obres actuals. Si fins ara eren de guix, de marbre o de bronze, ara, damunt el cànon personal recercat i fixat de mica en mica, tenaçment, hom hi troba ja el vel de carn i la escalforeta de sang que dona un tò de vida sereníssim a la matèria artitzada. Son obres, ara, serenes per fora, i treballades per dintre. Sota la cuberta de matèria dolçament i aplomadament fadigada, les obres d'En Casanovas tenen ja una ànima vertical que les aguanta. I en la «Estatueta» aquesta ànima pugna per sortir, i agita la carn i les robes amb un alè molt pur...

JOSEP VENTURA.—En «Pep» Ventura com li diu la gent, o «L'avi Pep» com li deien els seus amics i contemporanis, posant una familiaritat afectuosa en la mixtificació popular del prenom del creador de la sardana llarga. Cap d'escola, ell, pot ésser mostrat amb orgull als mitjos artistes i mitjos literats que blasmen d'escoles sense saber que es fan. Ell va prendre la sardana, cosa rudimentària, i va convertir-la, sense gaire sentit de l'anti-rudiment, en una cosa vertebrada i estructurada que passava de rudimentària a elemental, però que després del cap d'escola ha estat perfeccionada i superada pels escolars, bons i dolents, del cap d'escola.

Era un líric; un ingenu, un exponent, un dolcíssim, un «nostradíssim» líric. Per això la seva obra no morirà, i per això i per la seva gran intuïció d'obridor de camí la sardana es avui una mena de cànon ofert a totes les arts de Catalunya.

JOAN LLIMONA.—Meitat pintor meitat literat. La pintura d'En Joan Llimona es una pintura «edificant», en el bon sentit de l'adjectiu. Deve-

gades la literatura de l'art d'En Joan Llimona fa un ploricó aviciat que promou el somriure de l'espectador, però desseguida avança el seu barcelonisme saníssim i el somriure s'esvaeix avergonyit. I surt la part de literatura molt bella que poleix i suavitzava el seu dibuix i la seva pintura. I encara, el bon gust en la tria dels colors, la gran senzillesa de recursos i la absoluta puresa d'esperit de l'autor atreuen el públic, aquest públic «nostre» que de totes les coses—de les exposicions de quadros, com dels llibres, dels concerts, etc.—sab copsar-ne la part ètica per damunt de la part estètica. En Joan Llimona es un pintor que sempre ha pogut posar-se «en totes les mans». I sembla que sempre serà igual.

TRES RONDALLES DE POBLE, per E. Ysern Dalmau.—Ens trobem davant d'un veritable temperament de rondallaire. «L'aranya gandula» té el tò de la veritable rondalla, i, demés, un bon gust de poeta que pren els petits animalons de la fauna i els dona un contorn retallat de caricatura lírica, molt bell. «El Senyor Aixadó» es un quadret, una narració ràpida, un esboç de capítol de novel·la curta molt ben reeixit, però no una rondalla. Un bergant empordanés és un conjunt d'estampes pintoresques, de les quals interessa, més que l'assumpte, la manera de dibuixar-lo, plantejar-lo i resoldre'l. El tò empordanés, que en «L'aranya gandula» resta absent, que apareix lleument en «El Senyor Aixadó» i que es manifesta clarament en «Un bergant empordanés» lleva interès, al nostre entendre, a les paraules del narrador. La pruija de donar color local als escrits creiem, i ens sembla no anar errats, que perjudica a molts dels nostres literats, i sobretot als empordanesos. Si l'Ysern Dalmau ha sabut trobar exactament el diapassó literari que cal a tota narració perfecta en «L'aranya gandula», no haurà pas d'ésser-li difícil de prescindir de comarcalismes en obres de major empenta. El lèxic cuidat, natural, controlat, d'aquest escriptor i la seva agilitat, sentit del color i del clar-obscur, una mi-

ca minucios i decoratiu, la qual cosa ens agrada, fan de l'autor de «Tres rondalles de poble» un dels temperaments catalans més ben dotat per la novel·la d'interiors, i adhuc per als contes d'infants. «L'aranya gandula» n'és un, i ben bell.

TAMARIUS I ROSES, per C. Fages de Climent.—L'autor de «Les Bruixes de Llers» ha publicat, inaugurant la biblioteca de «Revista de Poesia», un nou volum de versos. Son poemes juvençans, anteriors en gran nombre al primer llibre, i gairebé tots ja publicats o coneguts. Hi ha en tots ells una influència, molt velada, dels joves poetes catalans neo-popularistes, amb una grandosi d'empordanisme. Aquest to de literatura que podriem dir-ne «comarcal» perjudica una mica la poesia d'En Fages, car aquest poeta té una discreció de pensament i un caient senyorívol de sentiment que el salvarien abastament i que faran d'ell un poeta molt interessant el dia que tingui prou força de voluntat per espolsar-se del damunt tota vel·leitat diguem-ne popularista o paissatgista o empordanista. Rima bé, és molt sà, sembla que compongui amb una certa facilitat, però en conjunt els seus poemes tenen tornaveus de cosa coneguda i que no és pas ben bé d'ell. En canvi, al final del volum, el llarg poema «Roses» és una sorpresa gratíssima; d'una gran bellesa, escrit prenent per patró la equivalència catalanitzada d'exàmetre usada per Maragall en els «Himnes Homèrics» i per Ribba en la «Odissea», representa una tentativa molt noble en la nostra poesia i desitjariem que tingués imitadors. En Fages, en aquest poema, sembla tot un altre; o, millor dit, és ben bé «ell mateix». Entre tants poemes catalans actuals que semblen escrits damunt d'un mateix calc, quina joia de trobar una cosa tan actual i tan antiga com aquest poema «Roses», d'una alenada continguda i un ritme tan ben menat! Això representa, sens dubte, el primer pas que dona En Fages per fer-se, ja, una forma pròpia. Li desitgem encert, i afegirem que els exàmetres, o la equivalència catalana d'e-

xàmetre, ha d'ésser una cosa de tècnica numeral, repicada i exacta, ben comptada i mesurada. En Fages, que porta, segons sembla, quelcom de fort a l'esperit (per alguna cosa és empordanés) te amb això un principi de fons ben personal per omplir la seva poesia. Si prenent «Roses» com a punt de partida sab crear-se també una forma de tècnica exacta, creiem que ben aviat ens donarà realitzacions completament d'ell. No ha pas d'ésser-li difícil dominar la forma i recrear-la segons mesura, ell que és fill de l'Empordà, terra de sardanistes...

EMILI FERRER.—Es curiosa la tendència que tenen els nostres pintors i dibuixants a convertir-se en caricaturistes, d'un temps a aquesta banda. Però l'Emili Ferrer és un caricaturista nat, això és, meitat dibuixant meitat literat. La seva darrera exposició, que conté dibuixos publicats a «La Veu de Catalunya», i per tant ja coneguts del públic, s'aguanta perfectament i se salva com si fos una cosa inèdita. Fa posar nerviós, la caricatura d'En Ferrer; perquè va més enllà de la caricatura; perquè una part de la llegenda humorística escrita amb paraules comença en el dibuix, en el posat, en la expressió dels personatges. I així l'escrit i la seva gràcia corroboren, accentuant-ne els trets, la gràcia o el grotesc dels ninots. I En Ferrer és un caricaturista doble, o, millor dit, complet: perquè dibuixa amb el llapis i comenta amb la ploma.

RAFEL LLIMONA.—Pintor nou; que no vol pas dir novell. Es un pintor. Intrepidesa, però, en el fons, reflexió, i ganes d'auto-analitzar-se. Es sensible i elegant, però se li veu que no s'ha format encara un programa de treball. interior i exterior, pel seu ús propi. Vacil·la. Però després de caure s'aixeca amb una gran decisió. I recomença. «Les roses» ens semblen el quadro que marca la veritable personalitat d'En Rafel Llimona, i en ell veiem concentrades les qualitats i els defectes dispersos en més i en menys damunt les altres obres. Si la melodia sab posar-se un abrigall d'harmonia i en-

fortir-se els ossos amb el vi fort de la tècnica, En Rafel Llimona serà ben aviat un pintor que farà parlar d'ell.

VIDRES J. M. GOL.—La primera impressió davant dels vidres d'En Gol és la de que son l'obra d'un romàntic de l'esma. Sembla que fiqui la mà nua dins el forn encès, en prengui trossos de flama amb el cap dels dits cremats, els humitegi amb el pic de la llengua diabòlica, i els enganxi damunt del vidre, sense polir-los ni netejar-los. Esmalta grassament. No sabem quines profundes afinitats ens fan pensar amb la pintura d'En Nonell quan veiem i admirem els vidres d'En Gol; cosa subjectiva, és clar. I el que més ens plau, pel damunt de les vitrines de l'exposició, és aquesta alenada càlida, impetuosa, espurnejant, que fa d'aurèola als vidres refredats, com una resplendor d'heroisme a mig resoldre...

LLUÍS MERCADÉ.—En Mercadé, quan pinta, es cobreix la cara amb un antifaç de gravetat. I pinta paisatges majestuosos. Havem comparat les teles una amb altra i sembla que totes hagin sigut pintades «d'un jet» com diuen els francesos de França. Hom diria que la alenada creadora que va començar a manifestar-se amb una tela, qualsevol, no va estroncar-se fins a la darrera tela, també qualsevol. La exposició, en conjunt, és un paisatge cíclic. I al fons de la tècnica castigada, una delicadesa suavíssima que fa molt bonic. Aquesta gravetat i aquesta delicadesa ens fan pensar que En Lluís Mercadé porta quelcòm amagat i que qualsevol dia ens sorprendrà amb un giravolt pictòric que no tindrà res que veure amb les seves obres actuals.

CAMILO CASTELO BRANCO.—Ha celebrat Portugal aquests dies el centenari del gran novel·lista tan intens i tan íntim i tan agra-dat de les ànimes, ànima endins, que els seus compatriotes li han atorgat la glòria de dir-li sencillament Camilo. I no n'hi ha d'altre com ell, i aquesta glòria tots l'entenen.

PAUL-LOUIS COVRIER.—França ha celebrat suara el centenari del cèlebre autor dels *Pamphlets*.

La nostra recordança voldriem que participés una mica del tó d'aliçonament que escau als nostres dies deslligats, agressius i d'inútils personalitzacions.

En els seus moments més agres Covrier, no oblidà mai la bella forma; la gràcia fou sempre somrient a la seva impertinència.

Tot plegat vorejant la composició pastixada, si voleu.

L'home volia assegurar-se un mon entre els clàssics, fos com fos.

ANGEL GANIVET.—Un espanyol que gairebé no ho semblava. Nosaltres no l'estimem del tot, però l'estimem bastant. Ens plau perquè era tan intel·lectual i ens plau encara més perquè era tan poc polític. I, finalment, ens plau encara més perquè la majoria de gent, en parlar d'ell, diu que era «un pensador». La qual cosa dóna a entendre, amb un pic de coïssor, que la majoria de la gent té molta gràcia en batejar segons categories els rengles dels homes que escriuen. Pensador, inquiet, melancòlic, ardent, vehement, nerviós, clar, Ganivet salta pel damunt de la seva època i de la pàtria i la gent de la seva època. Devia haver sofert molt en aquest món, i sobretot en l'època i el país on visqué i escriví. Per tot això, i per la gran honradesa de criteri i de paraula que informà la seva obra, nosaltres, catalans, podem dir com homenatge a Ganivet que encara ens interessa, sense però interessar-nos per complet.

TEATRO DEI PICCOLI.—Vittorio Podrecca ha presentat al nostre públic la seva companyia de petites persones de roba i cartó, feta expressament per a divertir les petites persones de carn i ossos. Això vol dir que els ninots italians i els infants catalans s'han trobat com a casa. I que les persones grans, que també eren a la festa, han fruit d'un espectacle deliciosament adorable. El teatre català per a infants s'està movent dins un ambient d'ino-centonisme i xavacanería lamenta-

ble. La companyia de ninots de Vittorio Podrecca, prescindint d'actors veritables, ha demostrat que als infants cal tractar-los com a tals. I que movent amb art exigent i amb gust depurat unes quantes figures de cartó pintat i de roba sorgida, hom pot fabricar per la gent petita uns actors mes veritables que els de debó. Uns actors que es mouen i ballen i es barallen per obra i gràcia d'algú que no es veu. Ells no tenen ànima. Però ja en té el públic minúscul. L'ànima dels ninots d'En Podrecca és l'ànima mateixa dels infants del públic.

EL LITRE I L'AMFORA. — Del recull d'articles de Jean Florence (Jean Blum), el primer dels quals porta aquest títol, traduïm alguns conceptes interessants, esclaridors, o, si més no, suscitadors amb conclusions intel·ligents, de «la lluita final entre la Poesia i la Bellesa» com diu el seu autor.

«Es tracta de saber qui, entre el litre i l'àmfora, dóna més a la poesia. Es inútil cercar la comparança entre els dos, relativament al ví, ja que, com és sabut, el ví es un dels grans subjectes poètics. Cal examinar i comparar els merits del litre amb el de l'àmfora, sense pensar en allò que hom pot posar-hi, tant és veritat que hom no hi buida res que no sigui del millor; i, encara una volta, sense insistir sobre aquest punt, considerant només el litre com a litre i a l'àmfora com a àmfora, d'igual manera com, fa alguns segles, hom comparava, des del punt d'obrir de llur valor literària, l'oda, el llarg poema, el sonet, deixant sempre al poeta la llibertat de posar tot allò que vulgui en el sonet, el llarg poema o l'oda. I, a comptar d'aleshores, hom veu perfectament allò que distingeix el litre de l'àmfora; és que el litre es modern, i l'àmfora antiga; l'escola del litre, es decantarà, doncs, sobre el present, aplicant-se a suscitar de les coses usals la poesia que tanquen, mentre l'escola de l'àmfora tindrà una preferència pel passat i trobarà la seva font principal de poesia en la història i la arqueologia. En el present, al qual

una i altra escola pertanyen necessàriament i del qual cap d'elles pot fer abstracció, la primera tindrà una preferència marcada per allò que difereix majorment del passat i que sembla així anunciar el pervindre i la segona recercherà pel contrari, tot allò que gairebé no sembla pertanyer al present i recorda al menys el passat i hi posa arrels profundes. Car hom no pot pas partir del fet que l'ànfora es troba sovint feta trossos i d'ací alguns anys, hom podrà dir el mateix de l'ampolla, del litre, que ofereix moltes menys garanties de solidesa. Aquest és, doncs, el criteri que hom ens ofereix; heus aquí en quin ordre i en quines condicions la batalla sembla plantejar-se. Aquest criteri, es el calendari, és l'Art de verificar les dates, i la nova baralla literària, la gran qüestió que separa els combatents; es la antiga contesa dels Antics i els Moderns!

La qüestió general que nosaltres creiem reconèixer al fons del nou debat es dissimula, i en lloc d'entitats, d'abstraccions de noms propis grecs, llatins o francesos, allò que hom oposa son dues coses perfectament concretes, dos símbols tan tangibles com dues banderes, tan eloqüents com articles de fe, el Litre i l'Amfora. No sabriem prendre'ls massa seriosament, no sabrien concedir-los-hi massa importància. I que tenen, doncs, que dir d'ella, els partidaris de l'Amfora? Diuen que és bella, que és més bella que el Litre. Del seu costat, els partidaris del Litre que diran? No gosaran pas dir la mateixa cosa; hom no els creuria; però diran que el Litre és poètic, que és més poètic que l'Amfora. I heus aquí que, finalment, les línies del combat es dibuixen i precisen. Es la lluita final entre la Poesia i la Bellesa.

Jo soc insensible a la Bellesa i crec ésser sensible a la Poesia. Es precisament per això que em poso al costat del Litre contra l'Amfora. Jo em malfio dels mots «bell» i «bellesa» i quan els uso, és que no tinc gran cosa per dir; és un compliment que faig quan no soc completament sincer. Que el lector ho sigui un

instant i que digui si ho fa o no ho fa igual. Mentre les paraules poesia, poètica, poema, poeta, malgrat el terrible abús que hom n'ha fet, han guardat una certa frescor, una invencible virginitat; els de «bell» i «bellesa», en canvi estan gairebé desacreditats i ja no signifiquen gairebé res. I, no obstant, hi ha infinitament menys belles coses que coses poètiques, de bellesa que de poesia. Tal cosa que és bella no és poètica. Tal altra que és poètica no és bella. El món és perfectament poètic, car és l'obra del Deu-Poeta. Però la bellesa perfecta no és d'aquest món. La vida és una poesia perfecta. Però la perfecta bellesa no és vivent, i és, tal vegada, la mort. La poesia és bellesa en formació; la bellesa es poesia que es deforma.

Hi ha poesia en tot allò que es relaciona amb l'home. El dit de l'home passant damunt les coses, l'esguard de l'home acariciant les coses, hi deixen un rastre de fosfor que constitueix llur poesia. El poeta és aquell que te una ànima prou poc científica, prou ingènua, prou oscura, perquè el rastre de fosfor hi devingui aparent, els misteriosos caràcters illegibles, i el sentit descifrabable. Tots incrivim poesia al nostre entorn. El poeta és aquell que sab llegir la poesia que, com tots nosaltres, inscriu damunt tots els murs, tots els cels, tots els empedrats, totes les botelles (ja hi som) i tots els Litres. Si n'inscriu molt rarament damunt les Amfores, és degut a que, com que és poc savi, no sab de que és tracta.

La Poesia ha creat la Bellesa, com ha creat totes les coses, però la ingrata Bellesa només li ha respost amb la negació de les seves obres, amb una hostilitat constant, i constanment estèril.»

CAL ESMENTAR:

— L'estrena al Teatre Català Romea, en vetllada selecta, de «El Marxant de Venècia», de Shakespeare, en la bella traducció de Magí Morera i Galícia, i la excel·lent acullida que li ha fet el nostre públic.

— La publicació de «Fruits tardans», poesies humorístiques de Ramon Serra Toneu, pròpies per ésser llegides en reunions casolanes.

— La sèrie de concerts Igor Stravinsky al Gran Teatre del Liceu amb programes d'obres del mestre rus modern, dirigides pel propi autor,

— La aparició de la revista de totes les arts, «Quatre coses», edicions Joan Merli, fillola de «La mà trencada» i continuadora de la seva tònica excel·lent.

— La secció «Contes de La Veu» a «La Veu de Catalunya», per la qual passen cada dimecres i dissabte les firmes dels nostres millors literats.

— La continuïtat de les publicacions periòdiques «La Novel·la Estrangera» i «La Novel·la d'ara», amb traduccions dels grans autors estrangers la primera i dels escriptors catalans en barreja eclèctica, la segona.

— «Disperses», de Verdaguer, en la col·lecció popular de la «Il·lustració Catalana».

— «Art Novell», revista literària, i el tò orgànic de veritable revista que van prenent els seus darrers números.

— *Corrandes segarrenques* de J. Iglesias Guizard en les quals és recollida en tots els seus aspectes de lirisme de dramatisme i d'ironia l'instint guspirejant del poble. Amb tota l'amplitud, que la brevetat comporta, de les obres instintives, i amb tota la localització del sentit popular que la gèneci de la corrande justifica. L'afectuositat del pròleg d'A. Busquets i Punset ens sembla entusiàsticament injust en algunes apreciacions. Nosaltres no sabriem oblidar que, després dels esmentats, altres poetes catalans han fet de la corrande obra d'art de la més autèntica creació personal. I entre els poetes als quals ens referim alguns dels reputats com abstractes i oposats al neo-popularisme.

— La mort d'Alfred de Tarde conegut per *Agathon* autor, junt amb Henri Massis, de la célebre informació *Jeunes gens d'aujourd'hui* publicada l'any 1913 i refeta i comple-

tada després de la guerra; i de la campanya contra la *Nouvelle Sorbonne*. També reunida en volum al qual com a l'altre ha calgut cercar referències a tots aquells qui han volgut parlar de la França intel·lectual contemporània.

— El quadern d'abril de *La Nouvelle Revue Française* dedicat a la memòria de Jacques Riviere. El concert de joves i gloriosos, d'amics i contradictors a testimoniar una consideració altament valoradora i un respecte coneixedor de l'obra que s'anava fent. L'exemple de normalitat literària, animador de les vocacions noves amb la certesa de trobar companyia—(no crits ni lloances balderes ni oposicions sistemàticament personalitzadores sino això que ens manca a nosaltres, companyia)—la sobirana llibertat de l'amistat.

— La nova revista francesa *La Revue du Siècle*. A part de les cròniques fixes, conté el primer número les signatures de Charles Maurras, Marius André, Pierre Thirion, Philippe Chabaneix, Fagus i Dominique.

— *Un quarto di secolo*, balanç de l'espiritualitat italiana del 1900 al 1925 per Mario Vinciguerra (Piero Gobetti, editor, Torino). Hi és dita la significació de les revistes *Il Convito*, *Il Marzocco*, *Flegèa*, *Leonardo*, *Il Regno*, *La Voce*. Hi és ponderada la influència de Croce, de Gentile, de Renato Serra, de Panzini, de Ferrero, de Tilgher, de Pirandello, de Manacorda, de Buonainti, de Giuliotti, de Papini, de Borgese i d'altres.

No son negligides les darreres manifestacions valorables i s'hi recorda el llibre essencial sobre la Cultura italiana publicat l'any 1923 per Giuseppe Prezzolini del qual LA REVISTA feu el degut esment.

Hom pot veure com també fora de Catalunya posen ordre a les deixes crítiques del quart de segle que nosaltres estem desentranyant.

— La conferència del nostre amic Adolphe Falgairolle, a l'Ateneu, sobre el tema *Le probleme littéraire de la France actuelle*.

— El llibre primer de la monografia històrica-artística *Santa Maria de la Mar*, per Bonaventura Bassegoda.

— La tercera edició de *Les origines de la Psychologia contemporaine* per el Cardenal Mercier.

— *Le retour d'Amazan*, conversacions sobre la literatura francesa, d'André Thérive, començat de publicar al n.º d'abril de *La Revue universelle*.

— La Postille del Croce, *Liberalisme* al darrer n.º de *La Crítica*.

— Aquesta crítica de la que ara es fa i que certament no serà mai àrida per les Administracions dels diaris i de les empreses teatrals o editorials: «*Tal obra*, ben entesa, assimilable pel gran públic i que donarà molt bones entrades o molta demanadissa d'exemplars.»

— Del llibre de René Johannet *Anatole France est-il un grand écrivain?*, aquestes paraules finals.

«Cada un dels nostres grans escriptors ens ha dotat d'un gènere, d'un estil, d'una sinceritat, d'una esgarrifança nova. Cada un ha deixat el nostre esperit més ample, ha alleugerit el nostre gust, ha afinat la nostra sensibilitat. Es sabut o sentit el que devem a Villon, a Boileau, a Bossuet, a Verlaine, a Vigny, a Montaigne, a Hugo i a Fenelon.

Què devem a Anatole France? Costaria dir-ho. Estil i idees, emocions i imaginacions, no ens porten cap troballa feta. Tot el que li ha passat per les mans portava una etiqueta prèvia.

Anatole France? En política un cego, un hipòcrita, un covard.

Anatole France? Moralment un destructor, un impotent, un salvatge.

Anatole France? Literariament un bon assagista però de segon ordre, un imitador sense joia.»

— El recull *Poesie* (1916-1923) de Jean Cocteau a les edicions de *La Nouvelle Revue Française*.

— Que com si volgués redimir el displicent diletantisme dels quaderns que la casa Rieder edita sota el títol general *Cristianisme*, entre els quals el de Propos d'Alain assenyala el parloteig de tó més intel·lectual, Pierre Lasserre ens ofereix rigurosa seriosa i plena la seva obra *La jeunesse d'Ernest Renan (Histoire de la Crise religieuse au XIXe. siècle)* que la casa Garnier ha començat de publicar.

Enguany no hem tingut Jocs Florals. Associem, però, a la joia de Shakespeare que enalteix aquestes pàgines de LA REVISTA la nostra recordança de la poètica festa.

Historia de Catalunya

de N'Antoni Rovira i Virgili

Se subscriu a les següents llibreries:

Verdaguer, Rambla del Mig, 5.—Puig Alfonso, Plaça Nova, 5.—Editorial Poliglota, Patritxol, 8.—Nacional Catalana, Gran Via, 613.—Llibreria Italiana, Rambla Catalunya, 125.—Llibreria Catalonia, Plaça Catalunya, 17 i a la direcció de Edicions Pàtria, Diputació, 95. BARCELONA

IL CONVEGNO

Rivista di letteratura
e di arte

Via Borgo Spesso 7

MILANO

Bibliothèque Universelle et Revue de Genève

Directeur: Robert de Traz

Pour tous renseignements s'adresser
à la S. A. des Editions «Sonor»

46 rue du Stand

GENÈVE

La Revue Rhenane Rheinische Blätter

Periodique mensuel illustré
en deux langues - Littératures française
et allemande contemporaines
Histoire - Arts - Finance
Abonnement 40 Francs

MAYENCE - RHEINSTRASSE 65

REVISTA D'ITALIA Società Editrice «Unitas» Viale Monforte, 12 MILANO	LA NOUVELLE REVUE FRANÇAISE Dir. Jacques Rivière 3, Rue de Grenelle PARIS	LE MERCURE DE FRANCE Dir. Alfred Valette 26, Rue de Condé PARIS	VIENT DE PARAÎTRE Dir. s R. Gas et E. Borel 21, Rue Hautefeuille PARIS
LES NOUVELLES LITTÉRAIRES Dir. Frédéric Lefevre 6, Rue de Milan PARIS	EUROPE Dir. Albert Crémieux 7, Place St. Sulpice PARIS	NOSOTROS Dr. Alfredo Bianchi Libertad, 543 BUENOS AIRES	LE OPERE E I GIORNI Dir. Mario Maria Martini Sallta S. Caterina, 6-2 bis GENOVA
REVUE DE L'AMÉRI- QUE LATINE Dir. Ern. Martinenche Chez Exprinter 2, Rue Scribe PARIS	PEGASO Dir. R. Mezzera Calle S. Salvador, 2309 MONTEVIDEO	L'EUROPE NOUVELLE Dir. L. Weiss 53, Rue Chateaudum PARIS	L'ITALIA CHE SCRIVE Dir. A. F. Formiggini Vicolo Daria, 6-A ROMA
L'ESPRIT NOUVEAU Dir. Ozenfant et Ch. E. Janneret 3, Rue du Cherche-Midi PARIS	LA RENAISSANCE D'OCCIDENT Dir. Maurice Gauchez 95, Rue Berckmans BRUXELLES	ALFAR Revista de Publicación mensual LA CORUÑA	INTENTION J-R. de l'Odéon PARIS (6)
PROA Avenida Quintana, 222 BUENOS AIRES	REVISTA DE OCCIDENTE Av. Pi y Margall, 7 MADRID	LES MARGES 110-B. St. Germain PARIS	REPERTORIO AMERICANO Apartado, 553 S. JOSÉ DE COSTA RICA

LA REVISTA

QUADERNS DE PUBLICACIÓ QUINZENAL

Administració: Rambla de Catalunya, 125 - Telef. 850 G.

SUBSCRIPCIÓ TRIMESTRAL

Barcelona	2'50 ptes.
Fora	3'00 »
Quota de protector	15'00 »
Quadern senzill: 0'50 ptes.	

Tarifa d'anuncis per inserció

1 pàgina	50 ptes.
1/2 »	28 »
1/4 »	15 »
1/8 »	8 »

Publicacions de LA REVISTA

Darrers llibres publicats

<i>La Gesta dels Estels</i>	de J. SALVAT-PAPASSEIT	volum 53 de la Colecció
<i>La Joia del Camí</i>	d'ANTONI CLOSAS	» 54 » »
<i>L'Emotivitat Popular en el Cançoner de Catalunya</i>	de J. FORNELL	» 55 » »
<i>Entre la Crítica i l'Ideal.</i>	de J. M. LÓPEZ-PICÓ	» 56 » »

A PUNT DE SORTIR

Assaigs sobre els moviments socials a Catalunya en el segle XIX
per Manuel Raventós : Recull d'articles de J. M. Capdevila

LA REVISTA porta publicats 56 volums de la Colecció General, 6 volums de Lírics Mundials, 2 volums d'Escrits Polítics, 4 volums d'Artistes Catalans Contemporanis, 1 volum de Teatre i 2 Almanacs, formant un total de 71 llibres.

LLIBRERIA ITALIANA

DIARIS, REVISTES, PUBLICACIONS i LLIBRERIA GENERAL

Rambla de Catalunya, 125-Tèl. 850 G.-BARCELONA

NOVETATS

BASSEGODA: <i>Santa Maria de la Mar, Llibre I</i>	Ptes. 35'00	ISERN DALMAU: <i>Tres rondalles de poble.</i>	Ptes. 2'00
FAGES DE CLIMENT: « <i>Tamarius i Roses</i> » (poemes)	» 3'00	CARLES RIBA: « <i>L'Ingeniu i amor</i> (contes)	» 8'50
IGNASI FOLCH I TORRES: <i>Una dona</i> (novel·la)	» 3'50	SALETA: « <i>A l'ombra del camí</i> » (poesies)	» 6'75

GUIA CATALANA DE FERROCARRILS

Indicador general d'autòmibus i altres vehicles de
transport públic de passatgers a tot Catalunya

Es publica cada mes

Preu: Una pesseta